

**Sermones prestantissimi viri Ro||berti de Litio: ordinis
Minoru[m] sacre theologie professo||ris: pontificis
Aquinatis**

Caracciolo, Roberto

Lugd., Anno d[omi]ni. M.ccccxiiij. vi. no.Maij.

De iudicio dei contra Pharaone[m] et egyptios. Sermo. x.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70607)

neris: quacūq; arte demersa statim refi-
liunt: et quīs vehemēter illisa: statim
erectiuntur. Sed neq; ventis mouetur
reflētē turbinibus bitumine. Neq; na-
uigationis paries est: quia omnia vita
carētia in profundum merguntur. Nec
materiam vllam sustinet: nisi que bitu-
mine illustratur. Lucernam accēsam fe-
runt supernatare: extincto lumine mer-
gi. Puro q; sapiētissimus deus statue-
re lacum illum: tā admirādis proprie-
tatibus sociari: vt sic magis occasiōem
habeant homines cognoscendi virtutē
et potentiam dei. Ipse ergo sodomitas
deleuit: nec passus est regionem illorum
in lacum conuersam vt tactum est: vilo
vnoq; tēpore habitabilem fieri. Caueant
ergo qui christiano nomine decorātur:
ne tanto crimine irretiti: deum celi con-
sturbent: et inducant vt iudicet illos: et
verberet flagello suo. A quo nos miseri
corditer liberet: qui est benedictus in se-
cula seculorum. Amen.

De iudicio dei contra Pharaonem et
egyptios: in populum iudeorum seuiē-
tes.

Sermo. x.

De repetim?

frequentius de iudicijs
dei viuētis: videntur
his quibus lapidea cor-
da sunt et adamantina:
frinola esse ineptaq; et abijciēda. Aiunt
enim illa cōficta inuētāq; esse: vt ficul-
gares terrouibus quatiant. Sed profes-
cto rerū gestarū experientia docet: ipos
velint nolint esse mēritos. Offert nāq;
scriptura scā vndiq; apertissime exem-
pla et manifesta in quibus luculēter co-
gnoscere possum? q; terribilis omnipo-
tens deus fuerit: et q; dem sepius p; pctō
res illū spernentes. Inter q; extat illud
vnu: de quo in p; senti sermone erimus
disceptaturi: q; n. s. tot plagis percussit
Pharaonē et pplm egyptioz. ppter de-
litta et facinora sua. Quare de iudicio
dei p; Pharaonē locuturi: tria mysteria
de illo p; pōimus percurrēda.

Prīmū de ppli israelitici afflictio.

Scdm Moysi diuina electio.

Tertiū pharaonis et suoz punitio.

Qualiter Pharaos et egyptij crudeles
erant populo iudeoz.

Cap. i.

Eccauit Pharaos cōtra pos-
pulū dei: et egyptij fecerunt
similiter. Neq; arbitrandū
est illū Pharaonē fuisse sub
quo Ioseph tā gloriose sub-
limatus est: q; vt dicit Vincētius i spe-
culo histouali ille dictus fuit Mesres:
post quē et multi alij pharaones regna-
uerunt successiue i egypto: vsq; ad istū
Pharaonē Amenosis nominatum: qui
in iudeos acriter insurrexit. Qd vt meli-
us innotescat: in hoc mysterio de pplo
iudaico tria p; siderare debemus.

Primo multiplicationē.

Scdo psecutionē.

Tertio aggrauationē.

Qualiter multiplicatus est populus
iudeorum.

Primo p; sideremus illius po-
puli multiplicationem. Dicit
enim Exo. i. c. Filij israel cre-
uerunt et quasi germinantes
multiplicati sunt: et roborati nimis im-
pleuerūt terrā. et Aug. xv. li. de ciuit. dei.
dicit: Ex vno Abrahā nō multo ampli-
us quadringentis annis multiplicatio
hebrez gentis tanta procreata est: vt in
exitu eiusdem populi ex egypto sexcen-
ta milia hominum fuisse referantur bel-
lice inuētutis. Scdm aut magistruz in
historia scholastica. et colligitur ex. xij. c.
Exo. habitatio filioz israel in egypto
fuit quadringentoz triginta annoz.
Sed noīe egypti intelligendus est oīs
incolatus eoz qui incepit a pmissione
facta Abrahā in via mesopotamie. Q; Se-
cundo cōsideremus illius ppli psecutio-
nem: quare. s. pharaos et egyptij pseques-
bant iudeos. Et dicit Iosephus q; egy-
ptij inuidebant eis ppter virtutē inge-
nu et labous industriā: et affluētā opus
et sobolis nobilitatē. Secunda rō assis-
gnat Exo. i. vbi dicit: q; Pharaos dixit:

De timore iudiciorum.

Populus israel fortior est nobis: oppri-
manus eū ne multiplicat? insurgat cō-
tra nos: vel adulando hostib? nostris
ereat liber. Tertia rō ponit in glo. sup
Adat. q? diabolus presagiēs xpm nasci-
turū ex hebreis: pplm extinguere nite-
batur. Concurrēbāt ergo simul iuidia
ppli: timor pharaonis: et malicia dia-
boli. ¶ Tercio cōsiderem? illi? ppli gra-
uationē. Imposuit pharao illi populo
graues angarias operū sū magistrū
in histoia scholastica qbus fracti non
vacarent amplexib?: et magistros opex
prefecit egyptios vt durius affligerent
eos. Cōpellebantur coquere lateres: ex
quib? ampliarent ciuitates. s. Phiton:
et Ramessen que erāt in finib? egypti:
et fortificauit eas pharao ponens ibi
armatos: ne q? posset ingredi vel egre-
di sine regis nutu. Aliud opus nō tam
graue q? seruile imposuit eis vt lutum
platearū et sordes vicorū cophinis ex-
portarēt. De quo ps. lxx. Adan? ei? in
cophino seruerunt. Tertiū etiā addit
Ioseph? vt. s. flumiū p multas deriu-
ationes diuiderēt et circūdarēt ciuitates
fossatis. Quanto magis autē opprime-
bantur: tanto magis deo auctore multi-
plicabant. Quidē pharao pcepit ob-
stetricib? hebreorū Sephore et phue: q?
sū Nico. de lyra erat egyptie: et perant
multitudini obstetricū: vt masculos he-
breorū obstetricādo interficerēt et abor-
tum factū mētirent: feminas autē refer-
uarēt. Dicit magister in histo. q? hoc fa-
ctū est: tū q? femine nō poterāt surgere
contra regē: tū q? volebant illas ad lu-
turiam egyptiorū: tū q? erant viles sū
Nicol. de lyra ad aliqua opa q? egyptij
facere nesciebāt. In tot angarijs: i tot
laborib? non satiabat crudelitas pha-
raonis. Quinimo cū obstetrices qd or-
dinauerat facere noluisent dicētes he-
breas mulieres artē obstetricādi habe-
re et absq? illis parere precepit pharao
omni populo suo dicens: Quidqd mas-
culini sexus natū fuerit. s. de indeis in
flumen projicite: et quicquid feminei re-

seruate. Q quāt? erat meror quantūve
luctus hebreorū. Quot lamēta: quot ge-
mitus. Clamabant ad deum creatorem
oīm. Misere nostri dñe misere nos-
tri: subueni nobis: et fer pereūtib? opē.
Adiua nos deus salutaris nr: et ppter
gloriā nominis tui domine libera nos
nec patiaris nos tam dure verari ac
molestari.

¶ Quod deus exaudiuit clamorem popu-
li iudaici: et elegit Moysen ducem et li-
beratorem.

Mon derelinqvit in se sperā-
tes de quib? si qñq? illos pa-
ti secreto suo iudicio finit
randē sue mēvenā aperire
nō desinit. Voluit ergo p
pietate sua populū in afflictione clāmā-
tem exaudire. Elegitq? Moysen ducē et
liberatorem quē amplissimis prerogati-
uis dotare dignatus est. Et aut hoc cla-
rius habeat: bñ est vt de hoc Moysē in
hoc secūdo mysterio tria cōsideremus.

Primo generationem.

Secūdo preferuacionem.

Tercio vocationem.

¶ De natiuitate et ortu moysi qui natus
est sū beneplacitum dei.

Primo cōsideremus moysi ge-
nerationem. Natus quippe
est moyses sū beneplacitū
diuini. Dicitur nāq? Exod.
ij. Egressus est post hoc vir de domo lei-
ui: et accepit vxorē stirpis sue: que conce-
pit et peperit filium. Dicit Nico. de lyra
q? ista acceptio non potest intelligi de
acceptioe in matrimonio: q? dicit post
hoc. i. post preceptum regis de pueris
submergēdis. Nam ante illud preceptū
vxor pepererat Aaron qui nat? fuit an-
te moysen annis tribus. Qd probatur
Exod. vii. vbi dicit: q? moyses. lxx. erat an-
norum: et aaron octoginta triū quando
locuti sunt ad pharaonē. Itē Iosephus
et alij dicunt: q? ista acceptio intelligit
de copula: quia propter edictum regis
multi separauerūt se ab vxoribus: quā-
tum ad carnalē copulam: magis eligen-

les non generaret: q̄ filij statim nati
submergeretur in flumine. Et dñs am-
monuit amrā patrē moyſi in ſomnis: q̄
ſecurē ad p̄rotem accederet: quia ex illa
filium generaret: qui populū eſſet libe-
raturus. Et ſic eam cognouit: concepit
ergo vxor Amrā & peperit filiū ſm mā-
giſtrū in hiſtoria ſcholāſtica ſilentio: eo
q̄ nō multum doloris partus ei intule-
rit. Nec abſurdū aut impoſſibile id cēſe-
ri debet: qm̄ Plutarchus refert in vita
Licronis: q̄ quādo in lucem venit Zul-
tius: nullo puerperij dolore: tertio kal.
Januarij natus eſt. Abſcōdit ergo mā-
ter Moyſen tribus menſibus. Refert
Augu. xviij. lib. de ciui. dei. xxxix. c. q̄ eo
tēpore quo Moyſes natus eſt fuiſſe re-
peritur Athlas ille magnus aſtologus
Promethei frater matern⁹ auus Mer-
curij maioris: cuius nepos fuit mercu-
rius trimegiſtus. ¶ Sc̄do cōſideremus
Moyſi p̄ſeruatiōē. P̄ſeruauit illū
deus a periculis: ne violēta morte occi-
deretur. Et em̄ inquit Nico. de lyra: q̄
inquiſitiones fiebant in domibus: non
potuit vltra illū abſcōdere mater. Qua
re cōpulſa ſumpſit fiſcellā ſarpeā vt d̄r
Exod. ij. c. j. capſellam de iuncis cōrextā
& rotundam: vt dicit magiſter in hiſto-
ria: & linuit eam bitumine ac pice: & po-
nēs intus infantulū in charecto ripe eū
expoſuit: ne impetu fluminis raperetur
ſtante paul ſorez paruula Maria: & ex-
petante rei exitū ex matris p̄cepto ſm
magiſtrū in hiſto. Et ecce deſcēdit filia
Pharaonis vt lauaſet in flumine. Que
videns fiſcellā: aſſerri fecit & aperiri: vi-
densq̄ paruulū vagientem miſera eſt
eius dicēs: De infantibus hebreoz eſt.
Refert Joſephus q̄ tante pulchritudi-
nis erat: vt nullus adeo ſeuerus eſſet q̄
inſpiciens illū nō diligeret: multiq̄ de
poſt dum cernerent eum per plateā fer-
ri: occupationes in q̄bus ſtudebant des-
ſerent. Dū igitur ſuſceptū puerū expo-
ſitum: vt Joſephus narrat: aliquē egyp-
tie vellēt lactare: nolebat illarū ſug-
gerē māmag. Et maria ſoror diſſimulās

q̄ frater eius eſſet: dixit filie Pharaos
nis: His dñā vt aduocē aliquā hebreā?
Que dixit: Sic. Vocauitq̄ matrē cui il-
la ablactandū tradidit filius p̄miſitq̄
mercedem. Suſcepit mulier & nutriuit
puerū: adultūq̄ tradidit filie Pharaos
nis: que adoptauit illū in filium: voca-
uitq̄ nomē eius Moyſes dicens: q̄ de
aqua ruli eū: ſm magiſtrum in hiſtoria
ſcho. Egyptij mos aquā: is ſaluatū di-
cūt. Addit magiſter in hiſto. ſcho. q̄ dū
quadam die Pharaoni filia obtuliſſet
Moyſen: vt & ipſe eū adoptaret: admis-
rans rex pueri venuſtatē: coronā quam
fronte geſtabat capiti illius impoſuit.
Erat aut in ea Amonis imago ſabreſas-
ta. Puer aut coronā p̄iecit in terram &
fregit. Sacerdos aut heliopheos a la-
tere regis ſurgens exclamauit: Dic eſt
puer quē nobis deus occidendū mada-
uit: & voluit irruere in eū: ſed auxilio res-
gis liberatus eſt: etiā p̄ſuaſiōe cuiuſdaſ
ſapiētis q̄ per ignoſcētiā hoc factū eſſe a
puero aſſeruit. In cuius rei argumētus
cū pinas allatas puero obtuliſſet: pu-
er eas oī ſuo appoſuit: & lingue ſue ſum-
mitatē igne corrupit. Un̄ & hebrei cum
ipeditiōis lingue fuiſſet: inde p̄ceſſiſſe
autumāt. Poſtq̄ d̄o creuit vt habetur
Exod. ij. c. amplius factus robuſtus: vi-
dit quadā die vnū de egyptijs verberā-
tem quēdā hebreū: & Moyſes reſpiciēs
huc atq̄ illuc: vidēs q̄ nullus adeſſet:
interfecit eū & abſcōdit in ſabulo. Dicit
Nico. de ly. q̄ hebrei tenēt: q̄ iſte q̄ erat
peuſſus ab Egyptio: fuit vir Salumith
que erat pulchra valde: de qua habetur
Zemf. xxiij. c. Egyptius au: ez ille erat
vnus ex p̄poſitis qui ordinauit q̄ he-
breus in auro ſurgeret: & veniret ad
opa. At ille domū adiēs ad Salumith
adhuc in lecto iacentē acceſſit. Que cre-
dens eſſe virum accepit eus. Poſtq̄ d̄o
innoruit ſibi proditione: conqueſta eſt vi-
ro. Quare vir rixabatur cum illo egyp-
tio: & ille verberabat eum. Moyſes au-
tem ex reuelatione dei ſciebat ſe eſſe ele-
ctum ducem & deſenſores illius populi.

De timore iudiciorum.

Itaq; sine peccato interfecit illum. Altera die vidit duos hebreos rixantes: et dñ ar-
gueret eū q̄ fecerat iniuriā: rñdit: Quis
te p̄stituit iudicē sup nos? Nā occidere
me vis: sicut heri occidisti egyptiū: Aus-
diuit Pharaon verbū hoc: et q̄rebat occi-
dere Moysen q̄ fugiēs p̄ desertū venit
in terrā Madian: sed itq; iuxta puteū.
Erāt autē sacerdoti Madian. i. p̄māti
q̄ antiquus sacerdotes appellabantur
maiores et p̄ncipaliores: septē filie. Ip-
se hō dicebat Raguel cognominatus
Zetro: q̄ venerāt vt haurirēt aquā gres-
sibus suis. Dicit maḡ in historia scho-
lastica. Officiū em̄ gregū alendorū tunc
erat etiā mulierū. Supueniētes hō pa-
stores reppulerūt eas quos prohibuit
Moyses ab iniuria virginū: et ad aqua-
uit greges earū. Que maturius solito
redeūtes: rogauerūt patrē ne bñficiū
peregrini retributione p̄nuaret. Vocat-
usq; Moyses iurauit: q̄ habitaret cū
illo: et accepit vxorē filiā eius Sephorā
que peperit ei Bersan: qd̄ sonat aduena
eo q̄ in exilio genuerat euz. Peperitq;
alterū quē dixit Eliezer. i. diuinū adiu-
torū. Deditq; ei socrus oēm curam gre-
gū suorū in q̄bus h̄m magistrū in histo-
ria: oīs antiq̄s barbaris erat possessio.
¶ Tertio cōsideremus Moysi vocatio-
nem. Nō em̄ a seipso p̄sumptuose gran-
dia est aggressus: sed a deo vocat⁹. Nā
dū pasceret greges ouiu in deserto: vt
notat̄ Exo. iij. c. venit ad mōtem synai.
Qui h̄m magistrū in historia scholasti-
ca in quadā sui parte dictus est. Dieb.
Et apparuit ei dñs in flamma ignis de
medio rubi qui ardebat et nō cōbureba-
tur. Vocauitq; domin⁹ Moysen. Et ait
Moyses. Vādā et videbo visionē hanc
magnā. Et vocauit eū dñs de rubo. et ait
Moyses Moyses. Qui respōdit: Ad-
suy. Et dñs. Tolle calciāmēta. locus em̄
in quo stas terra sc̄ta est. Ego sum deus
Abraā: deus Isaac et deus Jacob. Vidi
afflictionē populi mei i egypto et descē-
di vt liberē eū. Veni mittam te ad Pha-
raonē. Sunt et alia multa in textu bi-

blie in q̄bus luculēter ostendit̄ q̄ deus
Moysen duce illius ppli elegit cui in
sociū dedit Aarō fratrē eius. Eō fundan-
tur ergo illi q̄ deceptōē et seductōē ac-
cusant Moysen: et criminant illū: quasi
ex vi ingenij et artis magnalia q̄ de ipso
p̄dicant fecisset. Cōtra quos est scriptu-
ra diuina tā veteris q̄ noui testamēti
put exp̄ssius posui in quadragēsimā
de p̄nā in sermone de obediētia dei.
¶ De varijs plagis et flagellis egypti.
Capitulum. iij.

Scdū hoc tertio loco restat
de varijs dei iudicijs: q̄bus
oēm egyptū et Pharaonē in-
ste cōcussit. Qd̄ vt plen⁹ in-
telligat̄ tria cōsiderare de-
bemus.

Primo pharaonis obdurationē.

Secūdo magorū operationē.

Tertio egypti plagationē.

¶ Primo cōsideremus pharaonis obdu-
rationē. Cū em̄ Moyses et Aarō coram
Pharaone locuti fuissent mādara dei:
fecissentq; signa: indurauit Pharaon cor
suū. Et vt d̄. xxij. q. iij. c. Nabuchodon-
nosor. ip̄sis flagellis durior est effectus
et perit. Hac occasione querit̄ a doctori-
bus: vtrum obduratio sit a deo? Et q̄
sic p̄t̄. Quia Exo. iij. c. dixit deus. In-
durabo cor Pharaonis. et Exo. ix. c. iij.
et xij. Indurauit deus cor pharaonis.
et Esa. lxij. scribit̄: Indurasti cor nostrū
ne timeremus te. et Roma. ix. ap̄ls ait:
Qui vult deus miseref: et quē vult in-
durat. Sed cōtrarium p̄bāt p̄r. Dicit
em̄ propheta ps. xiiij. Nolite obdurare
corda vestra. et Viere. v. c. cōqueritur de-
us dicens: Indurauerūt facies suas sus-
pra petrā et noluerunt reuerti. et Viere.
xvij. c. Indurauerūt ceruicē suā ne audi-
rent me et ne acciperēt disciplinā: ergo
videt̄ q̄ induratio sit a p̄pua malitia.
Respōdet Bos̄. di. xl. f. li. ar. iij. q. j. et. ii.
q̄ obduratio vno modo dicit culpā. Et
sic h̄m Aug. li. de p̄destinatione sc̄torū
obduratio nil aliud est: q̄ dei obuiare
mandatis. Et glo. Rom. ij. c. Obdura-

no est obdurate mentis in malicia pti-
nacia: per quā fit hō impenitēs. Nec est
ab hōie nō a deo: q̄ vt pbatum est: deo
autore nō fit hō deterior. Alio mō obdu-
ratio dicit penā. Et q̄ oīs pena iusta est
et ordinata: sic obduratio est a deo q̄ ni-
hil aliud est q̄ subtractio grē qua hō
mō nō est dignus: q̄ illa abutere. Pro-
pterea de multis dicit deus in ps. lxxx.
Dimisi eos fm desideria cordis eorum:
ibūt in adinuentiis suis. Vnde Au-
gu. ait li. de libe. arbi. Indurauit deus
Pharaonē iusto iudicio: sed ipse se libe-
ro arbitrio. Vñ cum audisset relata per
Moysen et Aaron: vidissetq̄ virgā con-
uersam in colubū: et rursus colubū cō-
uersam in virgā: iussit affligi populum
ne darent eis paleas: sed ipsi acquirerēt
et redderēt numerum laterū cōsuetum.
¶ Secūdo p̄sideremus magorū operatio-
nem. Nam vt dī: Exo. vii. c. Adagi Pha-
raonis piecerūt virgas in terrā: q̄ verse
sunt in serpētes. Sed hec difficultas nō
parua oīf. At rū ille virge cōuerse sunt
in veros serpētes: Et quidā dicūt q̄ ibi
nō fuerūt veri serpētes: s; fuit tñ que-
dam delusio: q̄ vt dicit Augu. in. de tri.
Nō est putandū istis trāsgressorib; an-
gelis ad nutū seruire hāc visibiliū mate-
riā rerū: sed soli deo. Rō istorū est: q̄ for-
tior erit diabolus tpe antixpi q̄ nunc.
Sed tūc mēdaciū operabitur: vt dicit
Aug. ii. li. de ciui. dei. c. xix. et apls etiam
scribit. ii. Thes. ii. c. Cuius aduētus erit
fm operationē sathane in oī virtute et
signis et p̄dignis mēdacibus. Veruntū
Alex. in. ii. li. q. xliij. mē. f. soluit di. q̄ cū
in mēdacio duo intelligant. f. falsitas et
intētio fallēdi in miraculis antixpi ali-
qñ erit falsitas ex parte rei: aliquando
erit veritas ex parte rei: non tamen ex
parte intentionis. Intendit quippe de-
cipere homines: et facere credere se esse
deum. Sic opera magorū Pharaonis
erant vera ex parte rei: sed mendacia ex
parte intentionis. Intendebant nanq̄
ipsi: vt videntes crederent: q̄ opera sua
p̄cederent volente deo: sicut opa Moys

si: tamen vt dicit Augu. li. x. de ciui. dei.
viij. c. faciebant illi veneficiis. i. incanta-
tionibus magicis: quibus sunt angeli
malī: hoc est demones dediti. Alij dicūt
q̄ cōuersio virgarum in serpētes fuit
fm apparentiā: et tñ ibi fuerunt veri ser-
pētes: q̄ demones p̄p̄ia virtute di-
missi poterant virgas a magis pietas
per motū locale imperceptibiliter sen-
sui humano tollere: et loco earū serpen-
tes aliunde portātes supponere. Aides-
mus enim q̄ aliqui per subtilitatē ma-
nuum et motū locale: aliqua sic trāsmis-
tant q̄ hōies nō percipiunt: multo for-
tius demones. Nōnulli hō referunt q̄
ibi fuit vera cōuersio virgarum in ser-
pētes. Et hoc dicit Strabo in glo. Mo-
dum autē assignat Alex. in. ii. q. xliij. et
Nico. de ly. super hoc passu. Nam demos-
nes per motum localem possunt appli-
care actiua naturalia passiuis: et sic se-
quuntur effectus naturales: sicut appli-
catis lignis ad ignē per manū hōis ge-
neratur ignis in materia lignorū: illa ta-
men generatio est ab igne sicut ab agen-
te p̄p̄io: et ab applicante ligna mini-
sterialiter tñ. Si obiceretur q̄ i textu
dī: deuorauit virga hōgas: ergo nō erāt
serpētes. Respondet Augu. q̄ istud di-
ctum fuit initialiter: et finaliter q̄ vides
s; ex virga Moysi factus est serpens: et
in virgas rediit. Similiter virge mago-
rum potuerunt dici virge initialiter: s;
non finaliter. Ideo virga Aaron deuor-
auit. i. abstrulit eis potestātē redeundi
in virgas: q̄ et si aliquo modo eēt ordo
naturalis: vt ex virgis fierēt serpētes:
non tñ econuerso. ¶ Tertio cōsiderem⁹
egypti plagationes. Voluit nāq̄ deus
flagellare egyptū decem plagis. ¶ Pri-
ma ponit Exo. vii. Aqua fluminis versa
est in sanguinem: et pisces qui erant in
aqua mortui sunt diebus septem. Dicit
magister in histo. q̄ fuit sanguis in om-
ni terra egypti: in fluuijs: riujs: et palu-
dibus: et in vasis domorū tam ligneis q̄
sareis: Foderūtq̄ puteos egypti p̄ ar-
cūm fluminis: et inuenerunt sanguis

De timore iudiciorum.

hem. Refert Josephus qd hebreis erat
fluuius potabilis: ly esset murat. Egi-
ptijs dō nō solū colore: sed etia; sapore
amoro cruore p̄ferebat. ¶ Sc̄da plaga
notatur Ero. viij. Ascendit multitudo
ranarū: operuitq; totā terram egypti.
Afferit Josephus qd or̄te in breui morie-
bant & putrescētibus cadaueribus: fe-
tor nimis noxius exhalabat ex aqua: is-
mo quāsi quedā domesticē domos strā-
tes: sic in cibis & potibus & lectis inue-
niebant. ¶ Tertia plaga adhuc annota-
tur Ero. viij. qd oīs puluis terre versus
est in cynifes per totā terrā egypti: mor-
lestantes hoīes & iumēta. Adagister in
bi. scho. dicit: Sunt cynifes mulce adeo
subtiles vt visum nisi acute vidētis ef-
fugiant. Addit Josephus qd innumera
multitudo pediculorū egyptijs pullula-
uit ex interioribus ebulliens: quos nec
lauacris nec medicamentorū vnguētis
exterminare poterant. Nam vt recitat
magister in histo. multis plagis preter
decē famosas credibile est p̄cussos egi-
ptios. ¶ Quarta plaga fuit: quia venit
musca grauissima. i. multitudo muscarū.
Ponit magister in histo. qd quidā egi-
ptiorū inter hec flagella timētes egyptū
periturā egressi sunt: vt Lecrops qui in
gressus greciā urbē cōdidit: q̄ postea di-
cta est athenē. Creditur etiā eadē tēpe-
state egressus dionysius Bacchus: qui
& agros coluit & vsum vinee grecis des-
dit. ¶ Quinta plaga describitur Ero. vi.
ix. Adortua sunt oīa animātia egyptio-
rum. De animalibus dō filiorū israel nihil
oīno perit. Nico. de ly. inquit: Intelligi-
tur de illis que erāt in campis. Sed
magister in histo. dicit qd de illis q̄ erāt
in domibus: q̄ que in pascuis post grā-
dines perimerūt. Vel forte determinan-
dum nō est: q̄ sine multo t̄pis interval-
lo forte hec facta non sunt & potuerunt
aliunde habere iterum animantia. Nō
enim est credendū qd hodie vna plagaz
cras alia percussī sunt: sed forte per q̄n-
quennū vel amplius vel minus. ¶ Se-
sta plaga fuit: qd facte sunt vesice turgē-

tes in hominibus & iumētis. ¶ Septi-
ma plaga fuit: qd venerunt tonitrua &
grādines & denastauerūt fm magistrū
hordeum & linum: qd erant in spicatis
ticū & far nō sunt lesa: vt habet Ero. ix.
¶ Octaua plaga. Venit locusta & deuor-
auit frumentū. Quia in quolibet men-
se kalēdarii duo dies atro colore tanq̄
abominādī signati sunt. Ideo nota fm
magrū qd egyptiaci ideo dicunt: quia
his passa est egypti. Ob qd voluit ma-
ter ecclesia illos in kalēdario ponē: vt
diuina miracula semp nobis exemplo
sint. Adarithemati dō dicit: qd peritissī
mi egyptiorū astrologi: quasdā cōstella-
tiones noxiās humanis actibus in an-
gulis mēsis deprehenderūt: quarum
constellationum puncta vulgus ppter
imperitiā vitare nō poterat. Quapro-
pter cautū est vt rota dies obseruaret
ppter horā illius abominabilis lucis:
idest diei. Sed hoc obseruari p̄bitum
est. xxvj. q. viij. c. nō obseruetis. ¶ Nonā
plaga habetur Ero. x. Facte sunt tene-
bre horribiles in oīi terra egypti. Abi-
aūt filij israel habitabant lux erat. Ni-
co. de ly. Dicuntur horribiles: qd visione
imaginaria videbant multa fantasma-
ta vt terrentur. ¶ Decima plaga fuit
percussio & mors primogenitorū: quādo
Moyses expletis omnibus que deus
iusserat: & acceptis vasis aureis & argē-
teis mutuo ab egyptijs: factum est no-
ctis medio percussit dñs omne primoge-
nitum in terra egypti: nec erat domus
in qua nō faceret mortuus. Dicit magi-
ster in histo. qd executio ista facta fuit
manus boni angeli: qd apparuerat moy-
si in rubo in persona dei. Aug. tñ super
illum locū ps. lxxvij. Immissiones pan-
gelos malos. ait: Possumus sine dubio
tatione malis angelis attribuerē mor-
tes p̄torū. Nocte igitur illa cōgregato
omni populo iudeotū p̄cingere se ad
iter: & mane oēs insimul iter arripuerūt.
In egressu dō eorū vt dicit magister: las-
cto terremoto multa templa egypti cū
suis idolis corruerūt. Adhuc aut factus

est quod nilius preter solitum inundans terram in qua sepulcrum ioseph erat coope-
ruit. Zenebantur autem iudei ex iuramen-
to asportare ossa eius. Tunc moyses scri-
psit in lamina aurea nomen domini tetra-
gramaton: que infecta aque supernata
uit: vbi dum venies stetit supra ubi erat
sepulcrum. Et effodientes sustulerunt
ossa. Neco. de ly. sup. xij. c. Ero. hoc im-
pugnat dicens: Que dicuntur de nilo et
ossibus ioseph: videntur esse ficticia.
Eum quod ioseph hebraice et iosephus ta-
lia non dicunt: sed imponatur eis ab illis
qui libros eorum non viderunt. Tunc quod
vna de causis quare ossa ioseph reman-
serunt in egypto fuit: ut per eius sepul-
crum memoria beneficiorum eius apud
egyptios diutius remaneret: et sic popu-
lus israel mitius tractaretur. Ideo non
est verisimile quod ossa eius essent posita in
patis vel in campis ubi aque possent
inundare: sed in loco valde soleni et cere-
bri: ubi aque non possent inundare: mari
me cum tempore mortis eius esset potentissi-
mus et regi et populo predilectus. Verum
tamen hec ratio infringi potest de facili:
eo quod non est inconueniens quicquid aquas et
maris et fluminum preter spem et ultra
solitum inundare. Arist. scilicet methaurota
tractatu ultimo secundum nouam translatio-
nem: secundum hoc veterem est in. ij. dicit: Non
semper autem eadem loca terre neque aquo-
sa sunt neque arida: sed permutantur secundum flu-
uiorum generationes et defectus. Propter
quod et aque circa arida permutantur: et
mare: et non semper hec quidem terras:
hic autem mare persenerat omni tempore: sed
fit mare quidem ubi arida. Abi autem nunc
mare: iterum hic terra. Secundum istum quen-
dam ordinem putare oportet hoc fieri
periodum. Item secundum Aristoteli. videtur quod
causa istarum mutationum sit motus ce-
li cum sole et stellis: et planetarum con-
iunctiones. Inuenimus namque quod tempore
Dionysij. ij. ut narrat Ricobaldus in chro-
nica: diluvium rome fuit propter aquas
tyberis: qui tantum intumuit ut in via la-
ta ad hominis staturam et semis fuerit:

duravitque diebus septem. Zetahis actus
est ad deum et cessavit. Iterum anno christi
millesimo ducentesimo tertio: tremor
tus in creta permaximus mare adeo con-
cussit: ut aquas maris impulerit in ci-
uitatem caridie tanto impetu quod omnia
edificia ruinavit: omnes homines fere occi-
dit: mox adeo retrocessit mare ex portu
vibis: ut ubi aqua profunda erat: tunc nul-
la videretur: arene fundi maris oculis
hominum patuerunt. Anno ab vrbis con-
dita quingentesimo: flumen tyberis vl-
tra solitum intumescens rome edificia
in plano posita deleuit. Sic potuit illa
nilii inundatio esse singularis ita ut se-
pulcrum ioseph cooperuerit. Sed ista
ad rem non faciunt. Nos tamen ea que scri-
ptura tradidit persequamur. Egressus est
fuit Moyses cum illa multitudine et per-
uenit ad mare rubrum. Pharao autem
secutus est cum certis curribus et equi-
tibus quinquaginta milia: et trecentis
milibus peditibus armatorum. Zeuan-
tes oculos iudei timuerunt valde: quia
nec fugere poterant nec pugnare eo quod
inermes erant. Quos confortavit moyses
et de mandato dei tetigit mare: et aqua di-
uisa est: et populus dei pertransiit sicco vesti-
gio. Nec hoc discredendum dicit iosephus:
cum Alexandro macedoni et exercitui eius
Darium insequentem mare pampylicum
diuisum fuisse legitur: deo volente: qui
per eum persarum regnum deleri vole-
bat. Egyptum quoque transire tentantes omnes
perierunt: quoniam aque que velut muri fue-
rant diuise ex miraculo dei: iterum vnite
sunt et coniuncte. Sicque turpiter Phas-
rao et omnes sui exercitus in mari rubro
perierunt. Dicit autem Paulus Orosius
libro primo sic: Quod extant nunc certis-
sima horum monumenta gestorum.
Nam tractus currum: rotarumque
signa orbice: non solum in littore: sed etiam
in profundo quousque visus admira-
bitur peruidetur: et si forte ad tempus
vel casu vel curiositate turbantur coris
novo diuinitus in pristinam faciem veteris
fluctibusque reparantur: hec ille. Timedus

De timore iudiciorum.

ergo ab omnibus est deus: qui etiam creaturas suas armat ad ultionem inimicorum suorum qui sit semper benedictus in secula seculorum. Amen.

De iudicio dei contra iudaicum populum ingratum de deo murmurante.

Sermo. xj.

Nisi fuisset pec-

cata grandia populi iudaici: non tam frequenter per misericordiam dei in deserto duris castigationibus illum visitasset. Elegit namque iudeorum gentem pre ceteris nationibus mundi: et tamen quanto plura illis collata sunt donata beneficia: tanto crebrius ad iracundiam dei suis sceleribus concitauerunt. Accirco in hoc sermone de iudicio dei contra iudeos criminosos in deserto dicemus. De quibus tria mysteria proponimus declaranda.

Primum de beneficiorum largitio.

Secundum multorum peccatorum commissio.

Tertium diuersarum penarum incussio.

De septem amplissimis beneficiis quae largitus est deus populo iudeorum. Cap. i.

Ignatus est deus clementissimus amplissima beneficia largiri populo iudeorum: postquam illum liberauerat de seruitute egyptiaca. Ob quod

gentiles conuersi ad fidem dicebant iudeis baptizatis: ut refertur in prologo in epistolam ad romanos. Quanto maiora erga vos dei beneficia narraueritis: tanto maioris vos criminis reos esse monstrabitis. Ut ergo de beneficiis populo iudaico exhibitis plenam noticiam habeamus: in hoc mysterio septem beneficia erant enumeranda atque differenda.

Primum de aquarum dulcoratio.

Secundum celestis cibatio.

Tertium viarum directio.

Quartum aque de petraeductio.

Quintum inimicorum expugnatio.

Sextum legis illustratio.

Septimum miraculorum frequens

coruscatio.

De dulcoratione aquae fluminis marath.

Primum beneficium quod largitus est deus populo iudeorum fuit aquarum dulcoratio. Ut enim scribitur Exo. xv.

post transitum maris rubri egressi sunt in desertum surambulaueruntque tribus diebus per solitudinem et non inueniebant aquam: et venerunt in marath nec poterant bibere aquas de marath: eo quod amare essent. Et hoc dicit Ambrosius de consensu di. ij. c. Reuera. Marath fluminis amarissimus erat: ita ut sitiens populus bibere non posset. Ex cū dū Nico. de lyra super hoc passus Exo. xv. quod dicit: Venerunt in marath. sit per anticipationem: quod locus ille adhuc non vocabatur marath: sed si vocatus est a filiis israel propter amaritudinem aquae secundum quod subditur in terra. Unde congruum nomen loco imposuit: scilicet populus israel. Magister in historia addit: Non solum dicebatur marath pro amaritudine aquae sed etiam pro amaritudine animi. Amarior quidem est qui sitit: qui non inuenit potum: quam si inuentum gustare non possit. Recitat enim hoc propositum Plutarchus in vita marci antonii quod dum marcus antonius contra indos et parthos bellum gereret: veratus ab eis per iuga montium cum exercitu fugiebat. Edebant namque romani multis diebus radices et herbas incognitas et cruciabantur a siti: quod in montibus per quos ibant non erant aquae: et parthi tenebant planities. Venerunt tandem ad flumen cuius aqua erat gelida et clara: sed quia erat salsa faciebat viscera dolorosa. Ob quod flebant omnes velut conspicerent paratam mortem. Quare marcus antonius coegit quandam familiarem suum quicumque inderet sibi caput abscinderet: ut neque viuum posset ab hostibus ledi: neque cognosci mortuum. Ab his tamen periculis tandem euasit. Sic ergo populus iudeorum querelae lamentationibus replebat. Clamavit ad dominum moyses. et ostendit ei lignum: quod cum posuisset